

Prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz
ul. Żołnierska 12 B m. 37
10-559 Olsztyn, tel. 665 399 615
e-mail: mjackiewicz@gmail.com

Olsztyn dn. 30 IV 2016

Opinia

o podręczniku do historii dla klasy VI „Atrask istorija” (Odkryj historię).

Autorzy: Kęstutis Petrauskis, Juratė Litvinaitė, Kristina Vilkelienė. Wydawnictwo „Šviesa“, Vilnius, 2015, stron 155.

Autorzy podzielili podręcznik na wstęp i siedem rozdziałów: I. Początek Europy, II. Tajemnicze Średniowiecze (V-XV) , III. Nowe czasy (XVI-XVII), IV. Modernizacja Europy, V. Wojny światowe, VI. Zimna wojna 1946-1991, VII. XXI wiek.

W rozdziale I autorzy wyjaśniają dlaczego Europę nazywają starym kontynentem, piszą o dziedzictwie antycznych Greków, zapoznają uczniów z kulturą i dziedzictwem rzymskim, wyjaśniają dlaczego nastąpiło zwycięstwo chrześcijaństwa i wreszcie wprowadzają uczniów w pojęcie wybrzeża nadbałtyckiego, dokąd w IV wieku przed Chrystusem podczas wędrówki ludów przybyli Indoeuropejczycy i plemię Germanów osiedliło się na terenach obecnej Szwecji, Danii, Niemiec, Bałtowie osiedli na ziemiach obecnej Litwy, Łotwy i w dawnych Prusach Wschodnich, Ugrofinowie na ziemiach obecnej Estonii i Finlandii oraz w części Łotwy, w obecnej Polsce – piszą autorzy osiedli Słowianie. Nie wiadomo dlaczego nie wspomnieli o terenach obecnej Białorusi, gdzie również w tym okresie osiedlili się Słowianie.

W rozdziale II – Tajemnicze Średniowiecze- uczniowie zapoznają się z życiem Europejczyków w Średniowieczu, opisują imperium Karola Wielkiego i tworzenie się państw europejskich, piszą o znaczeniu Kościoła katolickiego w Europie, a także o kulturze Średniowiecza.

W rozdziale III – Nowe czasy – przedstawione są takie ważne tematy w rozwoju Europy jak Renesans, wielkie geograficzne odkrycia, Reformacja i Kontrareformacja w Europie i na Litwie. Wynalezienie druku i pojawienie się nowych maszyn, życie na królewskich dworach, codzienne życie mieszczan i ludu wiejskiego,.

W rozdziale IV – Modernizacja Europy – autorzy przedstawili rozwój nauki i techniki w Europie, wyjaśniają znaczenie Oświecenia i początek demokratyzacji Europy, tworzenie się państw narodowych, rozwój cywilizacji w XIX wieku w Europie,.

W rozdziale V – Wojny światowe – autorzy wyjaśniają przyczyny i przebieg dwóch wojen światowych, położenie Europy między dwiema wojnami, powstanie bolszewickiej Rosji i Związku Sowieckiego oraz terror stalinowski. Stany Zjednoczone Ameryki Północnej i znaczenie tego państwa na świecie. Druga wojna światowa i holokaust, obóz koncentracyjny w Oświęcimiu. Autorzy nie wspomnieli jednak o masowej eksterminacji Żydów w Litwie, miejscu ich mordowania w Ponarach pod Wilnem, o tym że w Litwie kolaboranci litewscy i policjanci w latach 1941-1944 wymordowali około 300 tysięcy obywateli narodowości żydowskiej.

W rozdziale Vi – Zimna wojna (1946-1991) – uczniowie dowiedzą się o działalności tzw. Wielkiej Trójki, podziale Europy na wpływy sowieckie: Polska, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Jugosławia, Bułgaria i Albania, a także Niemiecka Republika Demokratyczna pozostawały pod władzą sowieckimi do początku lat 90-tych XX wieku, opisują wolną Zachodnią Europę, życie ludzi w wolnym świecie i w końcu piszą o zjednoczonej Europie. Autorzy nie wspomnieli jednak o „Solidarności“ i upadku muru berlińskiego.

W podręczniku o Polsce niewiele wspomniano, jednakże na stronie 101 autorzy napisali, że po okupacji Wilna i Kraju Wileńskiego przez Polskę Litwa nie utrzymywała stosunków dyplomatycznych z tym krajem. Poza tym niezbyt przyjemnie brzmią takie słowa „... w 1918 roku po odzyskaniu niepodległości przez Litwę i Polskę drogi tych krajów rozeszły się, ponieważ Polska zagabiła (użgrobiła) Wilno i Wilešczyznę. Słowa „okupacja“ i zagrabienie“ niezbyt przyjemne są dla czytelnika polskiego. Na pewno można było dobrać bardziej odpowiednie słowa o tych historycznych wydarzeniach między Polską i Litwą.

Autorzy w omawianym podręczniku dla uczniów klasy VI w sposób przystępny snują opowieść o Europie od jej początków do naszych dni. Podręcznik bogato olustrowany, zamieszczono wiele map świata i Europy. Niektóre mapy obrazujące Wielkie Księstwo Litewskie moim zdaniem są przesadne, bowiem ukazują ówczesną Litwę od Morza Bałtyckiego do Morza Czarnego z ukraińskim Kijowem włącznie.

Ogólnie należy stwierdzić, że podręcznik jest dobrze opracowany, ułożony zgodnie z programem historii dla klasy VI-ej, napisany językiem zrozumiałym z interesującymi faktami historycznymi. Szata graficzna ładna, wiele jest ilustracji, zadań powtórkowych, na końcu podręcznika umieszczono wykaz nazwisk osób występujących w podręczniku, szkoda tylko, że wszystkie nazwiska są lituanizowane, brakuje oryginalnej pisowni osób narodowości nielitewskiej.

Mieczysław Jackiewicz